

Н. О. Коваль,

к. е. н., доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту,
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7293-3331>

Л. П. Руда,

к. е. н., доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту,
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1598-8301>

Т. М. Пілявоз,

к. е. н., Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7535-7360>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.7.248

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ В СИСТЕМІ КОМУНІКАЦІЙ, СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

N. Koval,

PhD in Economics, Associate Professor, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine

L. Ruda,

PhD in Economics, Associate Professor, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine

T. Pilyavoz,

PhD in Economics, Associate Professor, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine

FINANCIAL INSTRUMENTS IN THE COMMUNICATIONS SYSTEM, STIMULATING ECONOMIC GROWTH AND INVESTMENT DEVELOPMENT

У статті представлено сучасні концептуальні підходи щодо особливостей фінансових інструментів в системі комунікацій та інвестиційного розвитку. Розглянуто нові наукові погляди щодо формування та систематизації сучасних підходів управління фінансовими інструментами, стимулювання економічного зростання, а також виявлення можливостей залучення інвестиційних ресурсів і формування рекомендацій щодо підвищення рівня їх фінансової безпеки. Визначено, що в умовах економічної турбулентності, воєнних викликів та нестабільності ринкового середовища саме ефективне управління фінансовими інструментами стає ключовим чинником забезпечення стійкості та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

Узагальнено систему сучасних фінансових інструментів, що застосовуються у вітчизняній та європейській практиці. Визначено їх багатофункціональність та здатність виконувати роль не лише механізмів акумулювання капіталу, але й комунікаційних каналів між державою, бізнесом та інвесторами. Зокрема, увага акцентується на найбільш поширених інструментах, серед яких варто виділити кредитування, лізинг, страхування ризиків, фінансові розписки, цінні папери, інвестиційні фонди та механізми державно-приватного партнерства. Їх використання дозволяє не лише забезпечувати диверсифікацію ризиків і формувати довгострокові джерела фінансування, але й створювати прозорі комунікаційні зв'язки між учасниками фінансового

ринку, що сприяє підвищенню довіри та інвестиційної привабливості. Таким чином, фінансові інструменти виступають важливим елементом системи комунікацій, стимулюють економічне зростання та формують основу для сталого інвестиційного розвитку, забезпечуючи інтеграцію фінансових інституцій у глобальний економічний простір.

Метою даного дослідження є комплексне визначення та ґрунтовне вивчення особливостей стимулювання економічного зростання, системи комунікацій під впливом фінансових інструментів, які виконують роль механізму активізації інноваційної діяльності та модернізації виробничих процесів. Кредитні ресурси, лізингові програми, інвестиційні фонди та ринок цінних паперів забезпечують підприємствам доступ до фінансування, необхідного для розширення виробничих потужностей, впровадження нових технологій та підвищення ефективності бізнес-моделей.

Окремим завданням є дослідження інвестиційного розвитку, який значною мірою залежить від ефективності використання фінансових інструментів, які дозволяють диверсифікувати ризики, оптимізувати структуру капіталу та залучати зовнішні джерела фінансування. Ринок акцій і облігацій, венчурні фонди, інститути спільного інвестування та механізми державно-приватного партнерства створюють платформу для реалізації довгострокових стратегій підприємств. Важливим аспектом є інтеграція фінансових інструментів у систему корпоративних комунікацій, що забезпечує узгодженість між власниками, менеджментом та інвесторами.

Встановлено що, фінансові інструменти виступають багатофункціональним механізмом, який одночасно забезпечує ефективний рух капіталу, сприяє розвитку комунікаційної інфраструктури та стимулює інвестиційну активність. Їх комплексне застосування є ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності підприємств та формування стійкої економічної динаміки в умовах глобалізованого ринкового середовища.

The article presents modern conceptual approaches to the features of financial instruments in the system of communications and investment development. New scientific views on the formation and systematization of modern approaches to managing financial instruments, stimulating economic growth, as well as identifying opportunities for attracting investment resources and forming recommendations for increasing their financial security are considered. It is determined that in conditions of economic turbulence, military challenges and instability of the market environment, it is the effective management of financial instruments that becomes a key factor in ensuring the stability and competitiveness of business entities.

The system of modern financial instruments used in domestic and European practice is summarized. Their multifunctionality and ability to perform the role not only of mechanisms for capital accumulation, but also of communication channels between the state, business and investors are determined. In particular, attention is focused on the most common instruments, among which it is worth highlighting lending, leasing, risk insurance, financial receipts, securities, investment funds and mechanisms of public-private partnership. Their use allows not only to ensure diversification of risks and form long-term sources of financing, but also to create transparent communication links between financial market participants, which contributes to increasing trust and investment attractiveness. Thus, financial instruments are an important element of the communications system, stimulate economic growth and form the basis for sustainable investment development, ensuring the integration of financial institutions into the global economic space.

The purpose of this study is to comprehensively define and thoroughly study the features of stimulating economic growth, the communication system under the influence of financial instruments, which serve as a mechanism for activating innovative activity and modernizing production processes. Credit resources, leasing programs, investment funds and the securities market provide enterprises with access to financing necessary for expanding production capacities, introducing new technologies and improving the efficiency of business models.

A separate task is the study of investment development, which largely depends on the effectiveness of the use of financial instruments that allow diversifying risks, optimizing the capital structure and attracting external sources of financing. The stock and bond market, venture funds, joint investment institutions and public-private partnership mechanisms create a platform for the implementation of long-term strategies of enterprises. An important aspect is the integration of financial instruments into the corporate communications system, which ensures consistency between owners, management and investors.

It has been established that financial instruments act as a multifunctional mechanism that simultaneously ensures the effective movement of capital, promotes the development of communication infrastructure and stimulates investment activity. Their comprehensive application is a key factor in increasing the competitiveness of enterprises and forming sustainable economic dynamics in a globalized market environment.

The relevance of the study is determined by the fact that the effective use of financial instruments and investment mechanisms is a key factor in the implementation of strategic business goals. They ensure the growth of the enterprise's value, support its profitability and the formation of financial stability. In modern conditions of economic transformation, the ability of enterprises to attract and optimally distribute investment resources, apply innovative financial instruments, and integrate them into strategic financial coordination is of particular importance. This emphasizes the importance of the issues considered in this work and justifies the need for its research in the context of ensuring long-term competitiveness and sustainable business development.

Ключові слова: Фінансові інструменти, економічне зростання, інвестиційний розвиток, податкові стимули, кредитні ресурси, фондовий ринок, державна політика, інновації.

Key words: Financial instruments, economic growth, investment development, tax incentives, credit resources, stock market, public policy, innovation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні трансформаційні процеси в економіці України актуалізують необхідність пошуку ефективних механізмів залучення інвестицій та забезпечення стійкого економічного розвитку. У цьому контексті фінансові інструменти виступають не лише засобом акумулювання капіталу, але й важливим елементом комунікаційної системи між державою, бізнесом та інвесторами. Їхнє застосування дозволяє формувати довіру, знижувати ризики та забезпечувати прозорість фінансових потоків, що є ключовим чинником інтеграції України у глобальні фінансові ринки.

Фінансові інструменти виступають ключовим елементом сучасної економічної системи, забезпечуючи не лише ефективний рух капіталу, але й формування стійких комунікацій між суб'єктами господарювання. Їх застосування створює інформаційно-аналітичне середовище, у якому відбувається координація інтересів підприємств, інвесторів, державних інституцій та споживачів. Саме через фінансові механізми реалізується стратегічна взаємодія, що сприяє підвищенню прозорості бізнес-процесів та формуванню довіри на ринку.

У контексті стимулювання економічного зростання фінансові інструменти виконують функцію каталізатора інноваційних процесів. Вони забезпечують доступ підприємств до ресурсів, необхідних для модернізації виробництва, впровадження нових технологій та розширення ринків збуту. Кредитні програми, лізингові схеми, інвестиційні фонди та ринкові цінні папери формують основу фінансової підтримки, що дозволяє бізнесу адаптуватися до динамічних умов глобальної економіки.

Актуальність дослідження визначається тим, що ефективне використання фінансових інструментів та інвестиційних механізмів є ключовим чинником реалізації стратегічних цілей бізнесу. Саме вони забезпечують зростання вартості підприємства, підтримку його рентабельності та формування фінансової стійкості. У сучасних умовах економічної трансформації особливого значення набуває здатність підприємств залучати та оптимально розподіляти інвестиційні ресурси, застосовувати інноваційні фінансові інструменти, а також інтегрувати їх у стратегічну фінансову координацію. Це підкреслює важливість проблематики, яка розглядається у даній роботі, та обґрунтовує необхідність її дослідження в контексті забезпечення довгострокової конкурентоспроможності та стійкого розвитку бізнесу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Сучасні дослідження акцентують увагу на необхідності інтеграції фінансових інструментів у систему комунікацій між державою, бізнесом та інституційними інвесторами. Фінансові інструменти виступають ключовими засобами забезпечення економічного зростання, оскільки вони виконують координаційні функції, спрямовані на узгодження дій різних рівнів економічної системи, стимулюючі функції, що формують сприятливий інвестиційний клімат та підтримують інноваційну активність, а також комунікаційні функції, які забезпечують прозорість та ефективність інформаційних потоків між суб'єктами фінансових відносин.

Водночас залишається невирішеною проблема практичної складової застосування універсальних методик для вимірювання результативності фінансових інструментів у контексті економічного зростання та інвестиційного розвитку.

Питання формування та ефективного використання фінансових інструментів для забезпечення економі-

чного зростання та інвестиційного розвитку розглядаються у працях таких вчених, як С. Кравченко[1], А. Мазаракі[2], В. Герасименко[2], І. Пилипенко[3], В. Ліпкан[4], Т. Ковальчук[4], А. Тищенко[5], С. Харченко[6] та інших. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку моделі управління фінансовими ризиками, оптимізацію співвідношення власного та позикового капіталу, а також на оцінку ефективності залучення інституційних інвесторів у розвиток бізнесу.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета дослідження полягає у розкритті сутності та визначенні ключових характеристик фінансових інструментів, що застосовуються в системі комунікацій для стимулювання економічного зростання та забезпечення інвестиційного розвитку. У межах роботи акцент робиться на їх функціональній ролі у формуванні ефективної фінансової політики, а також на дослідженні впливу використання фінансових інструментів на підвищення конкурентоспроможності економіки, активізацію інвестиційних процесів та забезпечення стійкого розвитку господарюючих суб'єктів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інвестиційний розвиток безпосередньо залежить від ефективності використання фінансових інструментів. Вони створюють можливості для диверсифікації ризиків, оптимізації структури капіталу та залучення зовнішніх джерел фінансування. Важливим аспектом є також інтеграція фінансових інструментів у систему корпоративних комунікацій, що дозволяє узгоджувати інтереси власників, менеджменту та інвесторів.

Фінансові інструменти формують основу сучасної економічної взаємодії, виступаючи не лише засобом акумуляції та перерозподілу капіталу, але й важливим елементом комунікаційної системи між підприємствами, інвесторами та державними інституціями. Їх застосування забезпечує прозорість фінансових потоків, сприяє узгодженню інтересів учасників ринку та створює інформаційне середовище для прийняття стратегічних управлінських рішень. Вони відіграють визначальну роль у процесі залучення інвестицій, особливо в умовах нестабільності та трансформації на світових фінансових ринках. Україна, як і багато інших держав, стикається з низкою викликів у сфері управління капіталом та ризиками, водночас отримуючи нові можливості для економічного розвитку. Тому важливим чинником стимулювання зростання національної економіки та нарощування інвестиційного потенціалу є застосування різноманітних фінансових інструментів та їх ефективна комбінація [7].

Фінансові інструменти можна розглядати як специфічні механізми передачі вартості та інформації, які забезпечують взаємодію між учасниками ринку капіталу. Вони виконують комунікаційну функцію, оскільки через них інвестори отримують сигнали про стан економіки, рівень ризиків та перспективи розвитку. Класифікація фінансових інструментів охоплює традиційні інструменти (облігації, акції, банківські кредити), похідні інструменти (деривативи, опціони, ф'ючерси) та інноваційні інструменти (зелені облігації, краудфандингові платформи,

токенізовані активи). Залучення інвестицій через фінансові інструменти сприяє формуванню довгострокових джерел фінансування, розвитку інфраструктурних проєктів, підтримці малого та середнього бізнесу, диверсифікації ризиків та підвищенню стійкості фінансової системи. Особливу роль відіграють державні цінні папери, які забезпечують фінансування бюджетних потреб та водночас формують позитивний сигнал для приватних інвесторів. Інноваційні інструменти, такі як "зелені" облігації, дозволяють поєднувати економічні та екологічні цілі, що відповідає сучасним глобальним трендам сталого розвитку. Фінансові інструменти також виконують функцію комунікаційного каналу між економічними агентами, транслюючи інформацію про інвестиційні можливості, рівень ризиків та очікувану прибутковість. Ефективна комунікація через фінансові інструменти сприяє підвищенню прозорості ринку, формуванню довіри до фінансових інституцій та інтеграції України у світові фінансові ринки. Таким чином, фінансові інструменти виконують багатофункціональну роль у сучасній економіці: вони є засобом комунікації, стимулювання економічного зростання та забезпечення інвестиційного розвитку. Їхнє ефективне використання потребує вдосконалення регуляторної бази, розвитку фінансової інфраструктури та впровадження інноваційних рішень. У перспективі саме фінансові інструменти здатні стати ключовим чинником інтеграції України у глобальну економічну систему та забезпечення її стійкого розвитку [8].

У сучасних умовах глобалізації та цифровізації фінансові інструменти виступають не лише засобом мобілізації капіталу, але й складними механізмами, що визначають динаміку економічного розвитку та рівень фінансової стабільності. Їхня функціональність виходить за межі традиційного обміну ресурсами, формуючи інвестиційне середовище та забезпечуючи ефективний перерозподіл фінансових потоків.

Залучення інвестиційного капіталу через фінансові продукти сприяє реалізації стратегічних проєктів, підтримує інноваційні процеси та стимулює економічне зростання. Водночас фінансові інструменти створюють умови для диверсифікації ризиків, підвищення ліквідності та формування конкурентоспроможності підприємств і галузей.

Разом із тим, використання фінансових інструментів супроводжується низкою викликів. Серед них — волатильність ринків, ймовірність виникнення фінансових криз та ризик утворення спекулятивних бульбашок. Тому дослідження сутності, переваг і потенційних загроз, пов'язаних із функціонуванням фінансових продуктів, є ключовим завданням для інституцій, що прагнуть забезпечити стабільність та ефективність фінансової системи [9].

Таким чином, фінансові інструменти слід розглядати як багатовимірний феномен, що поєднує можливості для розвитку та водночас потребує ретельного регулювання й аналітичного супроводу. Їхнє комплексне вивчення дозволяє не лише оптимізувати процеси залучення капіталу, але й формувати стійкі основи економічної безпеки [10].

На наш погляд, фінансові інструменти, що сприяють підвищенню стійкості підприємства, доцільно систематизувати за їхнім призначенням у кілька функціональних груп. Така класифікація дозволяє не лише окреслити спектр можливостей для підтримки ліквідності та

розвитку, але й визначити стратегічні напрями формування довгострокової фінансової стабільності.

1. Інструменти фінансування операційної діяльності та оборотного капіталу. До цієї групи належать традиційні механізми короткострокового фінансування, зокрема банківське кредитування, пільгові державні програми та фінансовий лізинг. Їхнє застосування забезпечує безперервність виробничих і сервісних процесів, а також дозволяє підприємству підтримувати оптимальний рівень ліквідності.

2. Інструменти для капітальних інвестицій та модернізації.

Ця група охоплює компенсаційні програми, грантове фінансування та пільгові кредити від міжнародних фінансових інституцій. Їхнє призначення полягає у створенні умов для структурного оновлення підприємства, впровадження інноваційних технологій та модернізації виробничих потужностей.

3. Інструменти управління ризиками. До них належать фінансові деривативи, що використовуються для хеджування цінних ризиків, а також різні форми страхування. Застосування цих інструментів спрямоване на мінімізацію негативних наслідків коливань ринкової кон'юнктури та непередбачуваних подій, що можуть вплинути на фінансові результати діяльності.

4. Інструменти реструктуризації капіталу. Ця група включає залучення акціонерного капіталу та випуск корпоративних облігацій. Вони забезпечують підприємству можливість формувати довгострокові джерела фінансування, оптимізувати структуру власного та позикового капіталу, а також підвищувати рівень фінансової гнучкості.

Фінансові інструменти залучення інвестицій у проєкти розвитку охоплюють широкий спектр механізмів, серед яких ключове місце займають банківське кредитування, венчурний капітал, емісія облігацій, інвестиційні фонди нерухомості, а також новітні альтернативні моделі фінансування, включаючи краудфандинг та цифрові активи. Раціональне використання цих інструментів сприяє оптимізації вартості капіталу, зниженню ризиків та забезпеченню фінансової стійкості проєктів. Водночас стратегічне управління інвестиційними потоками та застосування сучасних методів фінансового менеджменту створюють умови для успішної реалізації програм розвитку, стимулюють економічне зростання урбанізованих територій, підвищують рівень зайнятості та формують додаткові джерела податкових надходжень[11].

У сучасних умовах інвестиційного розвитку особливого значення набуває прозорість та ефективність використання фінансових інструментів, адже вони формують довіру інвесторів та забезпечують стабільність фінансової системи. Використання деривативів сприяє диверсифікації ризиків і стабілізації інвестиційних потоків навіть за умов економічної нестабільності, тоді як інноваційні фінансові технології (FinTech) відкривають нові можливості для залучення венчурного та стратегічного капіталу. Таким чином, фінансові інструменти є не лише технічним елементом фінансової системи, а й стратегічним ресурсом, що визначає темпи та якість інвестиційного розвитку, формує конкурентні переваги національної економіки та забезпечує її стійке зростання у глобальному середовищі[12].

Впровадження фінансових інструментів в Україні

потребує модернізації нормативно-правової бази, яка має забезпечити прозорість та ефективність функціонування фінансових ринків. Розробка якісного законодавства є важливим чинником подолання бар'єрів для інвесторів та створення ліквідного фондового ринку, що відповідає міжнародним стандартам. У цьому контексті особливого значення набуває вдосконалення правового регулювання відносин між емітентами та інвесторами, підвищення привабливості корпоративних цінних паперів, а також запровадження механізмів сек'юритизації боргових зобов'язань, які сприяють диверсифікації джерел фінансування та зменшенню інвестиційних і кредитних ризиків.

Важливим напрямом є покращення корпоративного врядування та захист прав інвесторів і кредиторів, що формує довіру до фінансової системи та стимулює довгострокові інвестиції. Крім того, розвиток надійних фінансових інструментів для управління пенсійними активами та особистими заощадженнями населення створює додаткові можливості для мобілізації внутрішнього капіталу. Це, у свою чергу, сприяє формуванню фінансової стабільності, підвищенню рівня інвестиційної активності та забезпеченню сталого економічного зростання.

Таким чином, фінансові інструменти є не лише засобом організації фінансових відносин, а й стратегічним ресурсом, що визначає темпи та якість інвестиційного розвитку. Їхнє ефективне використання формує конкурентні переваги національної економіки, забезпечує інтеграцію у світовий фінансовий простір та створює фундамент для довгострокового економічного зростання.

Злиття та поглинання, проєктне фінансування, внутрішній викуп акцій та управління інвестиційним портфелем належать до важливих інструментів сучасної фінансової практики, які безпосередньо впливають на інвестиційний розвиток та забезпечують економічне зростання. Це сприяє формуванню потужних корпоративних утворень, здатних залучати значні інвестиційні ресурси та підвищувати конкурентоспроможність.

Проєктне фінансування є специфічною формою інвестування, коли кошти спрямовуються на реалізацію окремих проєктів із прогнозованою прибутковістю. Найчастіше воно використовується для будівництва інфраструктурних та енергетичних об'єктів, що створює умови для модернізації економіки та формування довгострокових джерел зростання.

Кредитування та запозичення є важливими фінансовими інструментами, що забезпечують підприємствам доступ до необхідного капіталу для реалізації інноваційних проєктів та підтримки бізнес-розвитку. Традиційні банківські позики залишаються одним із найпоширеніших джерел зовнішнього фінансування, особливо для малих і середніх підприємств, які потребують ресурсів для впровадження нових технологій, створення продуктів та вдосконалення виробничих процесів.

Ринок фінансових послуг пропонує широкий спектр кредитних продуктів, включаючи короткострокові та довгострокові позики, кредитні лінії та інші форми фінансування, що дозволяє адаптувати їх до специфіки окремих інноваційних проєктів. На відміну від венчурного капіталу, банківське кредитування зазвичай передбачає надання застави або гарантій, що може обмежувати доступ до фінансування для стартапів чи компаній

з недостатнім обсягом активів, проте воно є ефективним інструментом для підприємств із більш стабільною фінансовою базою.

Важливою характеристикою кредитних зобов'язань є наявність чіткого графіка погашення, що потребує від компаній ретельного планування грошових потоків та ефективного фінансового менеджменту. Державні інституції нерідко запроваджують спеціальні програми підтримки інноваційного бізнесу, знижуючи процентні ставки або пом'якшуючи вимоги до застави, що стимулює розвиток інновацій у пріоритетних галузях. Водночас слід враховувати ризики, пов'язані з невиконанням кредитних зобов'язань, адже вони можуть призвести до фінансових труднощів або навіть банкрутства. У підсумку, кредитування та запозичення виконують багатофункціональну роль у забезпеченні інноваційного розвитку, надаючи компаніям доступ до капіталу, необхідно для реалізації новаторських ідей, та сприяючи підвищенню їхньої конкурентоспроможності на ринку.

В Україні інституційними джерелами такого фінансування виступають Український фонд стартапів, Асоціація приватних інвесторів України та Українська асоціація венчурного і приватного капіталу. Подальший розвиток інноваційної діяльності відбувається на етапі впровадження, коли підприємство має готовий продукт і визначене коло потенційних споживачів. Зазвичай це реалізується через створення спеціалізованого малого інноваційного підприємства — стартапу. На цьому етапі спектр фінансових інструментів розширюється: поряд із приватними інвестиціями з'являється доступ до банківських кредитів, державних програм підтримки та міжнародних ініціатив. Серед них варто відзначити кредитні програми з державною гарантією на портфельній основі, програму "Доступні кредити 5-7-9%", ініціативу EU4Business та Фонд розвитку підприємництва [13].

Водночас кредитне фінансування може супроводжуватися певними обмеженнями, зокрема вимогою забезпечення застави та підвищеними процентними ставками. Таким чином, трансфер інновацій характеризується зниженням ризиків і пошуком первинних джерел фінансування, тоді як етап впровадження відкриває ширші можливості залучення капіталу завдяки наявності готового продукту та підтвердженого ринкового попиту.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отримані результати підтверджують актуальність використання інноваційних фінансових інструментів як ключового чинника забезпечення інвестиційної активності та економічного розвитку держави. Узгодженість із сучасними науковими підходами свідчить про теоретичну й практичну значущість дослідження.

Наголошуємо на необхідності системного аналізу впливу фінансових інструментів на рівень стимулювання економічного зростання та інвестиційного розвитку. У сучасних умовах ризики та можливості, що супроводжують їх застосування, істотно визначають фінансову стійкість суб'єктів господарювання та їхню здатність реагувати на несприятливі економічні виклики.

Важливим є усвідомлення ролі фінансових інструментів у процесах формування капіталу, адже саме це

забезпечує підвищення фінансової стабільності бізнесу. Крім того, дослідження акцентує увагу на їхньому потенціалі у вирішенні проблем в сучасних системах комунікацій, що підкреслює стратегічне значення фінансових інструментів для досягнення сталого економічного розвитку.

Інноваційні підприємства стикаються з істотними бар'єрами у сфері фінансування, що ускладнює їхню життєздатність та перспективи розвитку, особливо в умовах кризових явищ, коли ризики переважають над можливостями. Одним із ключових напрямів подолання цих проблем є систематичний моніторинг потреб у фінансових ресурсах та аналіз умов їх залучення, що дозволяє формувати цільові програми підтримки інноваційної діяльності.

Важливим чинником виступає розвиток альтернативних джерел фінансування, зокрема краудфандингу, який потребує створення національних платформ, удосконалення нормативно-правового середовища та налагодження співпраці між державними інституціями, банками та приватними інвесторами. Не менш значущим є формування стабільного ринку венчурного капіталу шляхом інвестування у спеціалізовані фонди за участю професійних інвесторів та експертних груп, що забезпечує якісну оцінку та супровід інноваційних проєктів. Паралельно необхідно вдосконалювати механізми кредитування, включаючи схеми гарантування, оцінку незабезпечених кредитів та зниження процентних ставок, а також стимулювати розвиток факторингових і лізингових послуг як додаткових інструментів фінансової підтримки бізнесу.

Важливу роль відіграє розширення державних програм, спрямованих на створення нових інноваційних підприємств, розвиток існуючих та комерціалізацію результатів науково-технічної діяльності. У сучасному бізнес-середовищі ключовим чинником успіху є різноманітність фінансових інструментів, адже поєднання венчурного фінансування, кредитування, краудфандингу та інших методів залучення капіталу відкриває можливості для реалізації різних типів інноваційних проєктів. Такий підхід дозволяє підприємствам обирати найбільш релевантний спосіб фінансування залежно від стадії розвитку, рівня ризику та специфіки бізнесу, що у свою чергу сприяє підвищенню стійкості та конкурентоспроможності інноваційної економіки.

Фінансові інструменти відіграють фундаментальну роль у забезпеченні розвитку бізнес-інновацій, оскільки вони створюють умови для залучення капіталу, стимулюють зростання та сприяють масштабуванню інноваційних проєктів. Венчурне фінансування є одним із найважливіших механізмів підтримки стартапів та високоризикових ініціатив, адже поєднує інвестиційні ресурси з експертною та стратегічною підтримкою, що прискорює процес комерціалізації нових технологій.

Традиційне кредитування зберігає своє значення для стабільних підприємств, які прагнуть реалізувати інноваційні ідеї без втрати контролю над бізнесом, тоді як краудфандинг відкриває можливості для залучення коштів від широкої аудиторії та тестування інноваційних концепцій у реальному ринковому середовищі. Важливим джерелом фінансування залишаються також гранти та державні програми, що підтримують проєкти

з високим соціальним та науковим потенціалом. Ключовим аспектом вибору фінансових інструментів є управління ризиками, адже підприємства повинні враховувати співвідношення можливих вигод і загроз, пов'язаних із різними формами фінансування. Сучасний фінансовий сектор перебуває у стані трансформації під впливом новітніх технологій, зокрема блокчейну, криптовалют та FinTech-платформ, які забезпечують прозорість, децентралізацію та оптимізацію фінансових операцій. Перспективи розвитку фінансування інновацій визначатимуться здатністю фінансових інституцій адаптуватися до змін бізнес-середовища, технологічних викликів та зростаючих потреб інноваційного сектору. Ефективне використання фінансових інструментів може стати каталізатором сталого розвитку, сприяти формуванню інноваційної економіки та забезпечити підприємствам довгострокові конкурентні переваги.

Література:

1. Кравченко С. Децентралізація та регіональні інвестиції: можливості та ризики. Вісник економічної науки України. 2020. № 2. С. 18—26.
2. Мазаракі А., Герасименко В. Інвестиційна діяльність у регіональному розвитку. Економіка і держава. 2021. № 9. С. 24—30.
3. Пилипенко І. Державно-приватне партнерство в регіональних інвестиційних проектах. Інвестиції: практика та досвід. 2022. № 1. С. 12—17.
4. Ліпкан В., Ковальчук Т. Інституційні засади розвитку інвестиційного середовища в регіонах України. Економічний дискурс. 2023. № 3. С. 66—75.
5. Тищенко А. Розвиток місцевих інвестицій в Україні: теорія та практика. Економіка та управління. 2022. № 5. С. 78—85.
6. Харченко С. Регіональний інвестиційний клімат та інструменти його поліпшення. Вісник Національного університету імені Тараса Шевченка. 2022. № 14. С. 55—62.
7. Линдюк А., Черевко Г. Інституційні та стратегічні засади державної політики інноваційного розвитку підприємництва в територіальних громадах. Економіка та суспільство. 2025. № 82. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-33> (дата звернення: 20.03.2026).
8. Штань М. Державна політика стимулювання розвитку підприємства. Академічні візії. 2024. № 38. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1729> (дата звернення: 20.03.2026).
9. Линдюк А., Бойко В. Інституційна підтримка інноваційного розвитку підприємницької діяльності у територіальних громадах України. Економіка та суспільство. 2025. № 73. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-24> (дата звернення: 20.03.2026).
10. Савчук Б. Муніципальні фінансові інструменти регіонального розвитку: досвід та перспективи. Науковий вісник НЛТУ. 2021. Т. 31. С. 142—151.
11. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 20.03.2026).
12. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.03.2026).
13. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.03.2026).

References:

1. Kravchenko, S. (2020), "Decentralization and regional investments: opportunities and risks", *Visnyk Ekonomichnoi Nauky Ukrainy*, vol. 2, pp. 18—26.
2. Mazarak, A. and Herasymenko, V. (2021), "Investment activity in regional development", *Ekonomika i Derzhava*, vol. 9, pp. 24—30.
3. Pylypenko, I. (2022), "Public-private partnership in regional investment projects", *Investytsii: Praktyka ta Dosvid*, vol. 1, pp. 12—17.
4. Lipkan, V. and Kovalchuk, T. (2023), "Institutional foundations of investment environment development in the regions of Ukraine", *Ekonomichni Dyskurs*, vol. 3, pp. 66—75.
5. Tyshchenko, A. (2022), "Development of local investments in Ukraine: theory and practice", *Ekonomika ta Upravlinnia*, vol. 5, pp. 78—85.
6. Kharchenko, S. (2022), "Regional investment climate and tools for its improvement", *Visnyk of Taras Shevchenko National University*, vol. 14, pp. 55—62.
7. Lyndiuk, A. and Cherevko, H. (2025), "Institutional and strategic foundations of state policy of innovative entrepreneurship development in territorial communities", *Ekonomika ta Suspilstvo*, vol. 82. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-33>.
8. Shtan, M. (2024), "State policy of stimulating entrepreneurship development", *Akademichni Vizii*, vol. 38, available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1729> (Accessed 20 March 2026).
9. Lyndiuk, A. and Boiko, V. (2025), "Institutional support for innovative development of entrepreneurial activity in territorial communities of Ukraine", *Ekonomika ta Suspilstvo*, vol. 73. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-24>.
10. Savchuk, B. (2021), "Municipal financial instruments of regional development: experience and prospects", *Naukovyi Visnyk NLTU*, vol. 31, pp. 142—151.
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2002), Law of Ukraine "On Innovation Activity", vol. 40-IV, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (Accessed 20 March 2026).
12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), Resolution "On Approval of the State Regional Development Strategy for 2021—2027", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (Accessed 20 March 2026).
13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution "On Approval of the National Economic Strategy until 2030", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text> (Accessed 20 March 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 27.03.26

Прорецензовано / Revised: 07.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 09.04.26